

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési ösztönzésekről szóló törvény 13. szakaszának 1. és 4. bekezdése (az SZK Hivatalos Közlönyének 10/13, 142/14, 103/15 és 101/16 száma), Szabadka város alapszabályának 33. szakasz 1. bekezdés 4) pontja (Szabadka Város Hivatalos Lapja 27/19-egységes szerkezetű szöveg) és a Szabadka város mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikája végrehajtását támogató 2021. évi program előzetes jóváhagyásáról szóló határozat alapján, amit a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízgazdálkodási Minisztérium hozott meg 2021.03.11-én 320 – 00 – 02061/2021 – 09 szám alatt,

Szabadka Város Képviselő-testülete a 2021 .... megtartott .... ülésén meghozta az alábbi

HATÁROZATOT

a Szabadka város mezőgazdasági és a vidékfejlesztési politikájának megvalósítását támogató 2021. évi program meghozataláról

I.

Meghozzuk a Szabadka város mezőgazdasági és a vidékfejlesztési politikájának megvalósítását támogató 2021. évi programot.

II.

A Szabadka város mezőgazdasági és a vidékfejlesztési politikájának megvalósítását támogató 2021. évi programja a jelen határozat részét képezi.

III.

A jelen határozat megjelenik Szabadka Város Hivatalos Lapjában.

Indokolás

Jogalap: A mezőgazdasági és vidékfejlesztési ösztönzésekről szóló törvény 13. szakaszának 1. és 4. bekezdése (az SZK Hivatalos Közlönyének 10/13, 142/14, 103/15 és 101/16 száma) előírja, hogy az önkormányzati egységek támogatási célú intézkedéseket jelölhetnek ki a mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikák végrehajtására saját területükön, és Szabadka város alapszabályának 33. szakasz 1. bekezdés 4. pontja (Szabadka Város Hivatalos Lapjának 27/19 száma – egységes szerkezetű szöveg), amely szerint a képviselő-testület programokat hoz a város és egyes területek fejlesztésére.

A meghozatal indokai: A Mezőgazdasági és Földügyi Szolgálat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési ösztönzésekről szóló törvénnyel valamint a Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Minisztérium utasításával összhangban kidolgozta Szabadka város mezőgazdasági és a vidékfejlesztési politikájának megvalósítását támogató 2021. évi programját. A program a következő három részből áll: Általános információk és az intézkedések táblázatos áttekintése, A tervezett intézkedések és az Azonosító kártya

A Szabadka város vidéki területein élő emberek életkörülményeinek javítása érdekében Szabadka Város Képviselő-testülete a Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Minisztérium jóváhagyásával meghozza a Szabadka város mezőgazdasági és a vidékfejlesztési politikájának megvalósítását támogató 2021. évi programot.

Tekintettel a fentebb felsoroltakra javasoljuk a határozat meghozatalát, az anyagban közölt szöveg szerint.

Végrehajtó: A határozat és a program végrehajtásáról a Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Titkárság gondoskodik.

Végrehajtási határidő: A jelen határozat és program a 2021. év folyamán lesz végrehajtva.

A végrehajtáshoz szükséges pénzeszközök forrása: A határozat, illetve a Programban foglalt intézkedések végrehajtásához az 5. program: Mezőgazdasági fejlesztések a 2021. évben pénzügyi tervben lettek eszközök előirányozva.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Број: 320-00-02061/2021-09

Датум: 11. март 2021. године

Београд
Немањина 22-26

На основу члана 13. став 4. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 10/13, 142/14 и 103/15 и 101/16),

По овлашћењу министра број: 119-01-4/26/2020-09 од 9. децембра 2020. године државни секретар у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

РЕШЕЊЕ

о давању претходне сагласности на Предлог програма подршке
за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја
за град Суботицу за 2021. годину

I

Даје се претходна сагласност на Предлог програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за град Суботицу за 2021. годину (у прилогу Решења и чини његов саставни део), који је овом министарству доставила Служба за пољопривреду и пољопривредно земљиште Градске управе града Суботице, дописом бр. IV-08/II-320-20/2021 од 1. марта 2021. године.

II

Ово решење доставити Служби за пољопривреду и пољопривредно земљиште Градске управе града Суботице, на даљу надлежност.

Образложење

Служба за пољопривреду и пољопривредно земљиште Градске управе града Суботице, дописом бр. IV-08/II-320-20/2021 од 1. марта 2021. године, доставила је Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, ради давања претходне сагласности, Предлог програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за град Суботицу за 2021. годину (у даљем тексту: Предлог програма).

Чланом 13. став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16 - у даљем тексту: Закон), прописано је да органи аутономне покрајине и јединице

локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, осим директних плаћања, а која се не односе на регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима и регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање, као и мере политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Чланом 13. став 3. Закона прописано је да се средства за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја обезбеђују у буџету аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и користе се у складу са програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Одредбом члана 13. став 4. Закона прописано је да програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја доноси надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде.

Чланом 13. став 5. Закона прописано је да подршка спровођења пољопривредне политике и политике руралног развоја у аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе не може бити у супротности са Националним програмом за рурални развој и Националним програмом за пољопривреду.

Имајући у виду чињеницу да нису донети национални програми руралног развоја и за пољопривреду за следећи програмски период, не постоји важећи национални програм са којим је могуће извршити упоређивање достављеног Предлога програма, односно утврдити усклађеност мера подршке које су наведене у достављеном Предлогу програма.

Имајући у виду да су достављеним Предлогом програма утврђене мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Суботице да су средства обезбеђена у буџету града Суботице, као и да мере утврђене Предлогом програма нису у супротности са одредбом члана 13. став 1. Закона, којим је јасно прописано које врсте мера подршке не могу да утврђују органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, решено је као у диспозитиву.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Сенад Махмудић
по овлашћењу министра
број: Д19-01/4/26/2020-09
од 9. децембра 2020. године

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokról szóló törvény 13. szakasza (az SZK 10/13, 142/14, 103/15 és 101/16 száma) és Szabadka város alapszabályának 33. szakasz 1. bekezdés 4. pontja (Szabadka Város Hivatalos Lapjának 27/19 - egységes szerkezetű szöveg), a Szabadka város 2021. évi költségvetéséről szóló rendelet (Szabadka Város Hivatalos Lapjának 60/20 száma) és a Mezőgazdasági, Vízgazdálkodási és Erdészeti Minisztérium számú kelt jóváhagyási határozata alapján Szabadka Város Képviselő-testülete a megtartott ülésén meghozza

A SZABADKA VÁROS MEZŐGAZDASÁGI ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉSI POLITIKÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSÁT TÁMOGATÓ 2021. ÉVI PROGRAMOT

I. I. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK ÉS A TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK

TÁBLÁZATOS ISMERTETÉSE Helyzetelemzés

Földrajzi és közigazgatási jellemzők: Szabadka város területe 1.007,36 km², a Szerb Köztársaság északi részén, a magyar határ közelében helyezkedik el, a 46° 05' 55" északi földrajzi szélességen és a 19° 39' 47" keleti földrajzi hosszúságon. Szabadka átlagos tengerszint feletti magassága 114 m, 40 méterrel a Tisza Magyarkanizsánál mért magassága felett és 32 méterrel a Duna Bajánál mért szintje felett helyezkedik el. Mellette halad el az E-75-ös nemzetközi útvonal. A kelebiai határátkelő 10, a horgosi határátkelő pedig 30 kilométerre van a várostól. A várostól északra homokos termőtalaj található gyümölcsösökkel és szőlőskertekkel, délre pedig szántóföldek húzódnak. Ma az önkormányzat területén (az elővárosi településekkel együtt) 141.554 lakos él, ebből 68,74% városban és 31,26%-uk a 19 vidéki településen. A települések átlag lakottsága 140 lakos/km². Emellett az önkormányzat területén 18 városi település van, ami azt jelenti, hogy Szabadka városnak összesen 37 helyi közössége van. Ezek a következők: Városi települések: Sándor, Bajnát, Központ I, Központ II, Központ III, Sétaerdő, Gát, Kér, Kertváros, Makkhetes, Kisradanovác, Újváros, Kisbajmok, Újfalva, Pescsara, Prozivka, Radanovác, Zorka és Vasutas Település. Vidéki helyi közösségek: Bajmok, Királyhalom, Dusanovó, Békova, Csantavér, Györgyén, Hajdújárás, Kelebia, Mérges, Kisbosznia, Mišićevo, Újzsednik, Palics, Nagyfény, Ludas, Tavankút, Verusity és Visnyevác.

Természeti feltételek és környezet: Szabadka városa két biológiai-földrajzi tájegységen fekszik: a Szabadka-horgosi homokháti térségen és a bácskai löszhátságon (Telecskai-löszhátság). A szabadkai homokhát a várostól északra terül el, felszínét hullámozó eolikus homok alkotja. Nagy része növénytelepítéssel kötött, míg a megművelt területeken kifejezett az eolikus erózió. Felszíne homokdűnés. A homok nagy gyűjtőfelülete és az átnemeresztő alkalizált löszréteg miatt, a felszín közeli talajvíz rendkívül kedvező lehetőségeket rejt. A felsorolt jellemzők specifikus mozaikus elrendezést hoznak létre különböző ökoszisztémák számára a homokalapú talajon, változatos állat- és növényvilágot teremtvén. A Bácskai-löszhátság hullámos felülete a város területének déli részét foglalja magába. A terület egészét lösz alkotja, melynek felülete humuszos megművelhető föld. A földfajták közül csernozjom és réti fekete föld lelhető fel. A geomorfológiai felületek túlnyomóan dombok és interkolációs depressziók (mélyedések), jelen vannak víznyelők is. Egyedi jellemzői a tájnak a mélyedések, amelyek főképpen patakmedrek mentén alakultak ki: a Csíkér, a Krivaja és a Körös. A táj felülete kifejezetten sík, alföldi jellegű, helyenként enyhén dombos. Szabadka éghajlata mérsékelt kontinentális. A táj nyitottsága északi és nyugati irányban erős légmozgásoknak ad teret, ezáltal nagy hőmérsékletingadozást, szelet és csapadékot idézve elő. Az ősz melegebb a tavasznál, az átmenet a télből a nyárba keményebb, mint a nyárból a télbe. Szabadka Város 100.736,10 hektáron terül el, amelyből az erdők területe 4.457,76 hektár (Vojvodinašume Közvállalat adatai alapján), ami az erdősitett terület 4,43% -a. Másrésről a Köztársasági Statisztikai Hivatal 2011-es adatai szerint a város csupán 3.728 hektáron erdősitett, amelyből 3.689 hektár van állami tulajdonban és 39 hektár magántulajdonban. Az erdősités valódi állapota nem tudható, tekintettel arra,

hogy az Erdőkről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 30/2010 és 93/2012 szám) előírja, hogy erdő alatt értendők azok az 5 árnál nagyobb területek is, amelyekben erdei fák nőnek, ebbe beletartoznak a védősávok is*. Az ilyen 5 árnál nagyobb fával benőtt területek és védősávok összeírása nem történt meg Szabadka Város területén. Marad a tény, mely szerint az erdősített területek nem haladják meg az 5%-ot. Ahhoz, hogy a helyzetet optimálisnak tekinthessük, 14,2%-ra lenne szükség, azaz 10.000 hektárt kellene fásítani. Szabadka Város északi részét a szabadkai-horgosi homokhátság tölti be Tavankúttól Horgosig. E terület nagy részét a szabadkai erdők alkotják, melyek délről övezik a várost, északnyugatról délkelet felé. Az elmúlt 150 év alatt az emberi erővel telepített erdők a homok megkötése és az erózió megelőzése céljából települtek, védőnövényzetét képezve. Ehhez a védőövezethez kapcsolódik Palics és a Ludasi-tó növényzete, a Szelevényi-homokpuszta és erdő. A város déli részén mezőgazdasági földek találhatók, ahol a természetes növényzet csak töredékekben maradt fenn. Emiatt rendkívül veszélyeztetett az itt élő állati fajokkal együtt, amelyeknek élőhelyet biztosít. A régmúltban a Szabadkai-homokhátság erdő nélküli volt, kivéve a magas vízállású felszín alatti vizekben bővelkedő Kőrös-mentét, ahol őshonos erdei vegetáció alakult ki (nyárfák, fűzfák, tölgyek, kőrisek). Az erdei életközösségek mai formáját a XVIII. század végi eolikus eróziót megelőzendő telepítéseknek köszönhetjük. A hazai fajták mellett, megjelent az akác és a fekete fenyő is. Az idők folyamán a hazai őshonos fajták száma csökkent, és monokultúrás idegen fajták kerültek túlsúlyba, mint: az akác, a nemesített hibrid nyárfák, fekete fenyő és csalánfa. Erdei állományunk nagy része mesterséges úton jött létre, a fő növényi fajták pedig nem őshonosak. A legképviseletesebb az akác (*Robinia pseudoacacia*) 60,29%-kal, majd a fekete fenyő (*Pinus nigra*) 22,53%-kal, euroamerikai nyárfák (*Populus euroamericana*) 8,65%-kal, amerikai kőris (*Fraxinus excelsior*) és csalánfa (*Celtis australis*) 2,80%-kal, ezek a fajták alkotják erdeink 90%-át. Az őshonos fajták, mint a fehér és fekete nyár 3,95%-kal (*Populus alba* i *P. nigra*), a kocsányos tölgy (*Quercus robur*) 1,78%-kal kevesebb mint 10%-át adják erdeinknek. Az erdősítés és erdőifjítás komplex feladat, mely nagyban függ az éghajlati tényezőktől. Az őshonos fajták természetes megújulása igen nehéz folyamat a föld alatti vizek szintjének csökkenése és lecsapolása (melioráció) miatt, emiatt a facsemeték képtelenek elérni a víz szintjét. Jelen van a behozott fajták természetes megújulása is (akác, csalánfa, fenyő), ami az élőhely átalakulására utal, és a kemény éghajlati tényezőket enyhíti a homokon. A térség erdőállománya mintegy 4.500 hektárt számlál az utóbbi néhány év rendezésének köszönhetően (4.457,76 hektár 2000. évi felmérés alapján). A természetes forrásértékek védelmének szempontjából a monokultúrás erdők nem rendelkeznek az erdei ökoszisztémák jellegzetességeivel, illetve nem járulnak hozzá a biodiverzitás megőrzéséhez. Ezeknek az erdőknek a típusa védő jellegű, telepítésük ugyan másodlagos, de a tervezett területvédelem beilleszthető a fenntartható erdei erőforrások és ökológiai fejlesztés formái közé. Ezen értékes területek eloszlása ugyancsak elégtelen, mivel lényegében a város északi felén csoportosulnak. A déli részen túlsúlyba kerülnek a megművelt nyílt területek, amelyek nem elégségesek a minőségi életkörnyezet hozzájárulásához, mint például: a különböző védőövezetek, sövények, növényi elválasztók, ökológiai folyosók stb.

A vidéki kistérségek állapota és fejlődésük irányvonala

Népesedési jellegzetességek és irányzatok: A népszámlálási adatok szerint a 2011. évben Szabadka városnak 141.554 lakosa volt. A negatív népszaporulat és a lakosság egyre gyakoribb elvándorlása miatt a lakosok száma folyamatosan csökken. A Köztársasági Statisztikai Hivatal becslései szerint Szabadka város lakosainak becsült száma 2019.06.30. napján 136.475 fő volt. A 2011-es hivatalos népességi összeírás az alábbi diszperziót mutatja a lakóhely szerint a község területén: a 141.554 főnyi lakosságból a városi helyi közösségekben 98.434 fő élt, az elővárosi helyi közösségekben pedig 43.120 fő, míg a 2017. évre vonatkozó becslés szerint a városi lakosok száma 103.694 fő, az elővárosi helyi közösségekben pedig 34.059 lakos él. Szabadka Község összlakosságának alakulását elemezve megállapíthatjuk, hogy 1981-ig növekedést mutat, míg 1981-től a legutóbbi, 2011-es népszámlálásig negatív tendencia tapasztalható. Szabadka lakosságát három demográfiai folyamat jellemzi: (1) összesített depopuláció (lakosok számának csökkenése); (2) természetes depopuláció (az elhalálozottak száma meghaladja az élve született gyermekek számát) és (3) demográfiai öregedés. A 90-es évek folyamán számos társadalmi-gazdasági és politikai változásra került sor, melyek

kihatottak a lakosok számának alakulására. A legnagyobb demográfiai változásokat egyrészt a Szabadkára beáramló menekültek és kitelepítettek idézték elő, másrészt viszont a bizonytalan gazdasági és politikai helyzet miatt sokan külföldre vándoroltak. Ezeknek a vándorlásoknak az összetett mérlege csak egy részét képezi a demográfiai változások ütemének, amire a természetes folyamatok ugyanúgy hatással voltak, hiszen folytatódott a biológiai depopuláció, valamint a teljes gazdaság összeomlása, és a rosszul lefolytatott privatizációs folyamatok, s mindez a lakosság számának csökkenéséhez vezetett. A 2011-es népszámlálás adatai szerint a lakosság összlétszámából a 15-től 65 évesek, akik az aktív népességet képezik, Szabadkán a lakosság 68,84%-át teszik ki, vagyis számuk 97.448, a lakosság átlagéletkora viszont 41,9 év. 2012-ben a negatív szaporulat következtében csökkent Szabadka munkaképes lakosainak száma. A munkaképes lakosok száma 96.844 fő volt, illetve 68,76%, míg az átlag életkor változatlan maradt. 2013-ban tovább csökkent a munkaképes lakosok száma, így azok aránya a lakosság teljes létszámához képest 68,52% volt, vagyis 96.080 fő. A lakosság átlag életkora a 2013. évben 42,15 év volt. Ez az irányzat folytatódott a 2014. évben is. A munkakorú lakosság száma 95.151 fő volt, ami teljes lakosság 68,15%-a, míg az átlag életkor tovább növekedett, és ekkor már 42,3 évet tett ki. A 2015. évben tovább folytatódott ez a negatív irányzat, és a munkakorú lakosság száma 94.129 főre esett. A 2015. évben tovább folytatódott ez a negatív irányzat, és a munkakorú lakosság száma 93.251 főre esett, illetve az összlakosság 67,4%-ának átlag életkora 42,6 év. 2017-ben a munkakorú lakosság 92.434 főre csökkent, ami az összlakosság 67,1%-a, átlag életkoruk pedig 42,8 év. 2019-ben a munkakorú lakosság létszáma 90.590 fő, vagyis az összlakosság 66,4%-a, az átlag életkor pedig 42,94 év.

A lakosok lakóhelyük szerinti száma Szabadka város területén (2011. évi népszámlálás)

Városi helyi közösségek	Lakosok száma	Elővárosi helyi közösségek	Lakosok száma
Sándor	6.669	Királyhalom	1.922
Bajnát	2.712	Dusanovó	627
Központ 1	3.032	Bajmok	7.414
Központ 2	3.137	Békova	1.188
Központ 3	4.157	Csantavér	6.591
Sétaerdő	10.259	Györgyén	1.441
Gát	4.063	Hajdújárás	2.313
Kér	3.916	Kelebia	2.142
Kertváros	7.338	Mérges	1.067
Makkhetes	4.820	Mišičevó	377
Kisbajmok	4.884	Kisbosznia	1.076
Kisradanovác	4.617	Palics	6.969
Újváros	2.742	Újzsednik	2.327
Újfalu	7.851	Nagyfény	1.876
Pescsara	6.037	Ludas	1.115
Prozivka	8.704	Tavankút	3.424
Radanovác	2.096	Verusity	708
Vasutas Település	5.914	Visnyevác	543
Zorka	5.486		

A vidéki gazdaság diverzifikációja: A Köztársasági Statisztikai Hivatal a regisztrált munkavállalásra vonatkozó 2015. évi adatokat egy új forrás – a Kötelező Társadalombiztosítás Központi Regisztere (CROSO) szerint közölte. Emellett egy új módszertan lett kifejlesztve, amely a CROSO és a Statisztikai Üzleti Regiszter (SPR) adatainak kombinációján alapul. Az új adatforrásra való áttéréssel

kibővül a gazdasági alanyok köre, s ezzel az azoknál dolgozó munkavállalók száma is, beleértve a foglalkoztatás minden módozatát. A regisztrált foglalkoztatásban munkavállalókon értjük azokat a személyeket, akik rendelkeznek formális-jogi munkavállalási szerződéssel, illetve határozatlan vagy határozott idejű munkaviszonyt létesítettek a munkáltatóval; azokat a személyeket, akik munkaviszonyon kívül dolgoznak, megbízási szerződés vagy ideiglenes vagy időszakos alkalmazásról szóló szerződés alapján; azokat a személyeket, akik önálló tevékenységet folytatnak vagy cégalapítók illetve vállalkozók; valamint azokat a személyeket, akik mezőgazdasággal foglalkoznak és szerepelnek a Kötelező Társadalombiztosítás Központi Regiszterében. A 2016. évben a munkavállalók teljes létszáma 44.071 fő volt. A jogi személyeknél vagy vállalkozóknál alkalmazásban lévők, munkaviszonyban és másodállásban lévők, önálló tevékenységet folytatók vagy cégalapítók és vállalkozók száma 42.501 fő volt. A regisztrált földművesek száma 1.570 volt, ami az előző évhez viszonyítva 54 bejegyzett gazdával kevesebb. Az alkalmazottak szerkezetét szemlélve Szabadka város területén, a 2016. folyamán folytatott tevékenységek szerint megállapíthatjuk, hogy a legtöbb dolgozót a feldolgozóipar foglalkoztat, ezt követi a nagy- és kiskereskedelem, a gépjármű-javítás, harmadik helyen pedig az egészségügyi és szociális ellátásban dolgozók állnak. Másrészt, a legkevesebb alkalmazott dolgozik az ingatlankezelés, a villanyáram-, gáz- és távfűtés-szolgáltatás terén, harmadik helyen pedig a vízellátásban és szennyvízkezelésben dolgozók állnak. 2019-ben az alkalmazottak teljes létszáma 46.103 fő volt. A jogi személyeknél vagy vállalkozóknál alkalmazásban lévők, munkaviszonyban és másodállásban lévők, a magánvállalkozások vagy cégalapítók és vállalkozók száma 44.748 fő volt, míg a bejegyzett gazdaságok száma 1.355. A szabadkai önkormányzat falvaiban egyre több olyan személy él, kiknek megélhetése nem a mezőgazdasághoz kötődik. Ők igényeik egy részét lakóhelyükön, míg a szolgáltatások iránti igényeiket a városban elégítik ki. Szabadka területén úgy a városi, mint a falusi lakosság száma jelentősen gyorsabban csökkent mint a tartomány szintjén. Így Szabadka területén a városi lakosság kb. 2 %-kal, míg a falusi lakosság kb. 12 %-kal csökkent. A földműves lakosság kategóriáján belül a kedvezőtlen irányzat megmutatkozik a kis parasztgazdaságok számát illetően is. Szabadkán 12.000 olyan kis parasztgazdaság működik, melyek átlagban 4 hektárnyi birtokkal gazdálkodik. Ezek a kis birtokok nem tudják biztosítani a család megélhetését, s még kevésbé tudják biztosítani a birtok fenntartható fejlődését. Szabadka város területén jelen vannak a gazdaság primer (mezőgazdaság) és szekunder ágazatai is (feldolgozóipar és nehézipar). A mezőgazdaságot illetően a legelterjedtebb a növénytermesztés, mint a helyi mezőgazdaság vezető ágazata azokon a területeken, ahol a talaj jól termő és tápanyagokban gazdag. A homokos vidékeken inkább a szőlészet és gyümölcsstermesztés az elterjedtebb azzal, hogy a gyümölcsstermesztés a jelentősebb, míg a szőlészet egyre inkább veszít jelentőségéből. A növénytermesztés mellett a szabadkai mezőgazdaság szerkezetében az állattenyésztés is jelen van. Azokon a településeken, ahol a földművesek növénytermesztéssel foglalkoznak, többnyire állatokat is tartanak. A haszonállatokat sok esetben kizárólag saját szükségletre tartják, nem értékesítés céljából. A haszonállatok száma Szabadka város területén folyamatosan csökken. Szabadka ipara hagyományosan diverzifikált. Az élelmiszeripar különböző ágazatai mellett intenzíven fejlődött a villamosgép-gyártás, a vegyipar, textilipar, bőrfeldolgozás és cipőgyártás, harisnyagyártás, nyomdaipar és építőipar. Szabadkán évszázadok óta jelen van a kézműipar és a vállalkozások. Földrajzi fekvésének köszönhetően Szabadka a különböző kultúrák metszéspontja volt, melyek elhelyezték a kézműipar, a vállalkozások és kisipar alapjait és irányzatait. A második világháború után és egészen a 90-es évek kezdetéig Szabadka az egykori Jugoszlávia egyik vezető ipari központja volt. Majd az ipari hanyatlás és a műszaki és technológiai lemaradás évtizedei következtek. Ez talán még inkább érintette az önkormányzat vidéki területeit, mert a falvakban gyakorlatilag teljesen eltűntek az ipari kapacitások, vagy csak minimális szinten működtek. A kis és középvállalkozások fejlődésének és növekedésének üteme Szabadkán elmarad a gyorsabb ipari fejlődés és a foglalkoztatás iránti igények mögött, mert nem fordítanak elegendő pénzt az erősítésükre. A fejlesztések többnyire a kereskedelemre, a szolgáltatóiparra és a vendéglátóiparra, stb. összpontosultak. Tekintettel arra, hogy a szolgáltatói szektorban gyorsabb ütemben csökken a kereslet, mint a termékpiacon, a gazdasági válság következtében sok KKV nem tudott saját fejlesztésébe beruházni, s így ebben az ágazatban a foglalkoztatottság is csökkent. A KKV-k fejlesztési stratégiáját a falvakban azokra a feldolgozóipari tevékenységekre kellene irányítani, melyek a környezetükben megtermelt nyersanyagokat használnák fel. Ezzel párhuzamosan olyan programokon kellene munkálkodni, amelyek keretében

falusi nőket foglalkoztatnának, akik napjainkban többnyire a háztartást vezetik és segédkeznek a családi gazdaságban. A fiatal falusi nők átlagban hároméves középiskolai végzettséggel rendelkeznek, ezért jó lenne őket valamilyen gazdasági tevékenységbe bekapcsolni, mert így kihasználatlan gazdasági kapacitást jelentenek a vidéki gazdaság diverzifikálásában. Nagy lehetőségük van a cégeknek a szolgáltatóipar, a feldolgozóipar és szolgáltatások terén, ahol nagyobb számú női munkaerőt lehetne alkalmazni. A cégek működésének leggyengébb pontja – különösen vidéken – a piackutatás és a termékek értékesítési lehetőségeinek kivizsgálása. További képzéseket kell biztosítani a társulások különböző formáival és a közös piaci fellépéssel kapcsolatban. A mezőgazdasági termények feldolgozásában tevékenykedő kis és középvállalkozások fejlődésének legfontosabb lehetőségei: a funkcionális élelmiszerek gyártása, kukorica-feldolgozás (élesztő, alkohol, stb.), lebomló növényi csomagolás gabonahulladékból, energia brikettek mezőgazdasági és erdészeti hulladékból, zöldségtermesztés és -feldolgozás (fagyaszttás, hőkezelés) gyümölcsfeldolgozás (hűtőházak tárolásra; befőttek és pasztőrözött gyümölcs; aszalás, igazolt eredetű pálinka), állati eredetű termékek feldolgozása, olajos magvak termesztése és feldolgozása, gombatermesztés és -feldolgozás, vesszőfonás, ajándéktárgyak készítése növényi alapanyagokból. Az oktatás vidéken témakör felőleli az önkormányzat hatáskörébe tartozó óvodai, az általános és a középiskolai oktatást, de középiskolák nincsenek, még kihelyezett tagozat formájában sem. A felsőoktatási intézmények az önkormányzat urbánus részében működnek, és közvetve csak szolgálják a vidékfejlesztést. Annak ellenére, hogy a felsőoktatási intézmények Szabadka urbánus részében találhatók, a mezőgazdaság- és vidékfejlesztésre gyakorolt hatásukról mégis ejteni kell néhány szót. Szabadkán két olyan kar működik, amely az Újvidéki Egyetemhez tartozik: a Szabadkai Közgazdasági Kar és a Szabadkai Építőmérnöki Kar. Emellett a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola képzési programjainak széles választékát tekintve szintén szerepet játszik a vidékfejlesztésben. A Szabadkán működő egyes magánegyetemek (Singidunum, Gazdaságtudományi és Igazságügyi Kar, Novi Pazar-i Nemzetközi Egyetem, stb.) tanszékeiről sem szabad megfeledkezni. Viszont hiányzik a mezőgazdasággal kapcsolatos magas szintű képzések és a különféle technológiák, amit a szabadkai munkáltatók keresnek. A nem formális oktatással foglalkozó intézményünk, a Szabadkai Szabadegyetem kihasználtsága nem kielégítő, ha figyelembe vesszük a benne rejlő potenciálokat.

Vidéki infrastruktúra: A közúti közlekedés minőségi jellemzői: az utak rossz minőségűek, különösen a dűlőutak vannak rossz állapotban, ami a közlekedési infrastruktúra leggyengébb pontja. A Köztársasági Statisztikai Hivatal adatai szerint, melyek a 2020-ban Belgrádban megjelentetett Szerbiai városok és községek kiadványban jelentek meg, a szabadkai utak teljes hossza 314.819 km, ebből az elsőrendű országos út 48.503 km, a másodrendű 83.641 km, községi szintű út pedig 182.675 km. Napjainkban lényegében csak a Budapest-Szabadka-Újvidék-Belgrád vasútvonalnak van jelentősége, amely a Szabadka - Újvidék vonalon rendkívül rossz állapotban van, és itt a vonatok mindössze 20-30 km/h sebességgel haladnak. Szeged irányába a vasúti pálya felújításra szorul, hogy a szerelvények elérhessék a megfelelő sebességet, Zombor és Gombos irányában még mindig jelentős hátrányt jelent, hogy a járatok nem folytathatók Eszék és Vinkovci, illetve Rijeka és Velence irányában. Szabadkán az intézményes vízellátás egyedüli forrásaként a kvarter vízfordó réteget (alapvető vízfordozó komplexum) használják, 100 és 200 m mélységben. Ezt a forrást a lakossági vízellátás mellett más célra is hasznosítják (ipar, mezőgazdaság, állattenyésztés, kisipar, szabadidős tevékenységek, stb.). A 400-500 méternél nagyobb mélységekben ásvány- és termásvizeket tartanak nyilván. Jelenleg néhány termásvizes kút van üzemben, melyeket többnyire rekreációs és energetikai célokra használnak. A feltörő vizek hőmérséklete 38° C (a város nyugati peremén) és 43° C (a város keleti peremén), és nagyobb koncentrációban tartalmaz sókat. A vizeknek gyógyhatásuk is van. az évente kitermelt víz mennyisége 8.581.000 m³ (6%), a szolgáltatott ivóvíz mennyisége 6.685.000 m³ (5%), a kieresztett szennyvizek 6.506.000 m³ (7%), és a tisztított szennyvíz mennyisége 4.890.000 m³ (35%). A vízvezeték-hálózatra 49.900 háztartás van csatlakoztatva (7%), a szennyvízelvezető csatornahálózatra pedig 31.850 (9%). A zárójelbe tett százalékos értékek a tartományhoz viszonyított arányt mutatják. A vízvezeték-hálózat hossza 535 km. A jelenlegi vízellátó rendszer az erőforrások hasznosítása tekintetében a folyamatos használat és a csúcsidekben alkalmazott rendszer kombinációja. A rendszer fejlesztéséhez további víznyerő kapacitásokat kell biztosítani. Az öntözési szükségleteket is figyelembe véve a meglévő csatornákat fel kell újítani és csatornahálózatot kell kiépíteni. A villanyenergiát illetően a megkérdezettek többsége elégedett a hálózat kiterjedésével és hogy a háztartások többségében be van vezetve az áram. Az elégedetlenség az alábbiakra irányul: 1. A feszültség alacsony, és

az áramingadozások nehézségeket okoznak a termelésben, 2. Drága. A települések többségében nincs kiépített gázvezeték. Szabadka város területén 31 postahivatal üzemel, és 56.404 telefon előfizető van. Szabadka az Észak-Bácskát lefedő hálózati csoport közepén helyezkedik el. Kedvező földrajzi fekvésének köszönhetően, Szabadka hálózatán keresztül halad az optikai kábelrendszer fő vezetéke, amely kapcsolatot képez hazánk és a társág távközlési rendszere között. A fő digitális központ Szabadkán van elhelyezve, s ehhez kapcsolódnak a palicsi és bajmoki csomópontok, az észak-bácskai központok és Szabadka város végső központjai.

A mezőgazdaság fejlődésének mutatói

Mezőgazdasági földterületek: A KSH - Községek és városok 2020. kiadvány adatai szerint Szabadka városban összesen 74.720 ha mezőgazdasági területet műveltek, ebből 69.510 ha szántóföld és kert, 2.374 ha gyümölcsös, 187 ha szőlő, és 2.523 ha legelő. A város területén körülbelül 6.548 regisztrált gazdaság van, és átlagban 10 hektár földet művelnek gazdaságonként. A rendelkezésre álló összterület 89.636 ha, ebből a mezőgazdasági területek 79.218 hektárt tesznek ki, mintegy 55.114 hektáron termelve gabonaféléket fő kultúráként, ipari növényt pedig 8.578 hektáron. Megközelítőleg 6.300 gazdaság 75.519 hektárt művel, amelyből 69.509 ha szántóföld és kert, azaz 78%-a az összesen rendelkezésre álló területnek. A bevetett termőföldeken és kertekben többnyire búza 79,30%, ipari növény 12,35%, takarmánynövény 4,55% terem. A legelterjedtebb vetéskultúrák a kukorica és búza, a szántóföldek 90%-án termesztik (kukorica 62%, búza kb. 32%), ezt követi az árpa, zab, rozs és egyéb gabonafélék. A kukorica, mint fő termény éves hozama a község területén 262.205 tonna, míg a búza hozama 63.242 tonna (2011-es adatok). Az ipari növényekkel bevetett területeken a napraforgó és olajrepcse, a takarmánynövények közt a lucerna és a silókukorica. A Szerb Köztársaság tulajdonában (állami tulajdon) lévő mezőgazdasági földek területe 18.319,1061 hektár, amiből jelenleg 14.843,7237 hektárt bérelnék. Önkormányzatunk vízelvezető rendszere 100.262 ha, amelyből a művelt mezőgazdasági terület 88.890 ha. A lecsapolható terület kb. 45.755 ha, ebből 43.215 hektár művelhető mezőgazdasági terület. A szivattyútelepek száma egy, a szivattyúk száma kettő. Összteljesítményük 50 kW, teljes kapacitásuk pedig 0.80 m³/h. A csatornahálózat: főcsatorna – 78 km, egyéb csatornák – 148 km, öntözőcsatornák, melyek egyben vízelvezetők is – 18 km. Az öntözött területek száma alacsony, mindössze 2.219 hektárt tesznek ki, abból 1.396 ha gyümölcsös, 785 ha szántó és kert, 15 ha szőlőültetvény, 23 ha egyéb.

Többéves ültetvények: A város 2.683 hektárját gyümölcsösök borítják, a 2012-es köztársasági mezőgazdasági összeírások 631.522 bejegyzett gazdaságához viszonyítva ez a szám alacsony (mindössze 1%), ebből 2.444 ha gyümölcsültetvény, 239 ha extenzív gyümölcsös. A 2.444 hektárnyi ültetvényen 1596 ha almát, 126 ha körtét, 247 ha barackot, 254 ha szilvát, 94 ha sárgabarackot és 127 hektáron meggyet termesztene. A fő gyümölcsészeti termék Szabadkán tehát az alma

1.118.300 bejegyzett fával, fánkénti 24,4 kg átlaghozammal, 27.241.000 kg éves terményhozammal. 27.241.000 kg. Konyhakerti terményeket, dinnyét összesen 480 hektáron termesztettek (2012-es agrárszámlálás) a következő mértékben: paradicsom 28 ha, káposztafélék 60 ha, borsó 129 ha, vöröshagyma 38 ha és fokhagyma 43 ha, stb. A burgonya hektáronkénti hozama 2012-ben 12.148 kg, míg a teljes terményhozam 5.588 tonna volt. A bab hozama hektáronként ugyanekkor 821 kg, 73 tonna a 115 hektáron. A gyümölcsök közül messze legtöbb az alma, ami 1.596 hektáron terem, ezt követi a szilva 254 hektáron, a barack 247 hektáron, a meggy 127 hektáron, a körte 126 hektáron és a sárgabarack 94 hektáron. Az almafák száma 2012-ben 1.516.969 volt 10,7 kg-os hozammal és 16.160 t terméssel. Ezt követi a szilva 251.884 fával, 23,3 kg átlaghozammal és összesen 5.868 t termeléssel. Barackfa 188.485 van, 8,4 kg átlaghozammal és éves 1.584 t terméssel. A 2012. évi mezőgazdasági összeírás adatai szerint Szőlőültetvényt mindössze 413 hektáron neveltek, amiből 59 ha földrajzilag honos borszőlő, 338 ha egyéb borszőlő és 16 ha csemegeszőlő. A tőkék száma 2.912 ezer, tőkénkénti 0,6 kg hozammal, teljes hozam 1.711 tonna.

Állatállomány: A 2012-es mezőgazdasági összeírás szerint 111.156 állatot tenyésztene, amiből

19.896 marhát (6.857 tehenet), 77.606 sertést, (7.235 kocát) 12.989 juhot, (8.648 tenyészállatot) és 665 lovat. A teljes becslés a kecskeállománnyal, szamarakkal és egyéb összeíratlan állattal együtt körülbelül 150.000 különböző állat. A regisztrált baromfiállomány mennyisége: 271.192 tyúk, 6.563 kacsa és 6.516 pulyka, összesen 284.271 bejegyzett szárnyas jószág, a bejegyzetlen szárnyasokkal együtt (beleértve a libákat, gyöngytyúkokat is) közel 400.000-re tehető. Az országos állattenyésztési adatokhoz képest Szabadkán a szarvasmarha- és sertésállomány száma meghaladja az országos átlagot. Másrésről a baromfiállomány valamivel elmarad az országos átlagtól, míg a juhtenyésztés még alacsonyabb számot mutat. A tejtermelést illetően Szabadka város területén az éves tejhozam 22.278.000 liter (a 2020-as statisztikai adatok szerint).

Mezőgépek, eszközök és létesítmények: Szabadka területén 2.369 marhatartásra alkalmas létesítmény található 32.758 férőhellyel. A sertéstartásra alkalmas létesítmények száma 4.689 összesen 148.468 férőhellyel. A tojótyúkok tartására szolgáló létesítmények száma 3.134 összesen 245.530 férőhellyel. Az egyéb lábasjószágok számára létrehozott épületek száma: 1.267 mintegy 47.642 m²-en. Az épületek kihasználtsági foka kb. 50-60%. A többi állat tartására szolgáló létesítmény kivételt képez, mert ebben az esetben a kihasználtság kb. 90%. A termények 4.674 terménytárolóban (góré) helyezhetők el (magántulajdonú és használható) 290.509 m³-es kapacitással, 212 hangár 36.023 m³ befogadóképességgel és 194 siló 106.286 tonna tárhellyel. Szabadka város területén a termelők 589 egytengelyű traktort birtokolnak, ebből 541 van használatban. A kéttengelyű traktorok száma 4.945, ebből 4.813-at használnak a mezőgazdasági évben. A kombájnok száma 615, ebből 588 van használatban. A géppark kihasználtsága jónak mondható, 85% feletti, sajnos azonban a mezőgépek 90%-a 10 évnél idősebb.

Munkaerő: A mezőgazdasági birtokok tagjainak és állandó alkalmazottainak száma összesen 13.798 fő, ebből több mint 8.000 férfi. Ez az arány látható a birtokok tulajdonosait tekintve is. Az esetek többségében a birtokok tulajdonosai saját birtokukon dolgoznak (3.326 fő) a birtok tagjaival – családtagjaival közösen – 2.612. A birtokokon állandó munkaviszonyban dolgozók száma (külső munkaerő) 608, míg az idénymunkások száma 981 fő évente. A munkaerő kb. 60%-a (7.901 személy) a munkaidejének 50 %-át a birtokon tölti, a fennmaradó 40% pedig (5.897 személy) a munkaidejének több mint 50%-át a gazdaságban tölti. A birtokokat vezetőik képzettségét illetően 3.898 személy csak tapasztalattal rendelkezik a mezőgazdaság terén, de nincs megfelelő szakképzettsége, 297 személy mezőgazdasági középiskolát fejezett, 76-an pedig valamilyen mezőgazdasági tanfolyamot végeztek. 1.950 személynek középfokú, de nem mezőgazdasági végzettsége van, és csak 123 személy végzett mezőgazdasági karon vagy főiskolán. Szabadkán gondot jelent a földművesek szakképzettségének hiánya, így hiányoznak az új technológiák. Ily módon nem követhetők az új trendek és ezért a mezőgazdaságnak hagyományos jellege van.

A mezőgazdasági birtokok szerkezete: A mezőgazdasági birtokok száma összesen 6.626, a háztartások teljes számában részarányuk 40%.

A mezőgazdasági birtokok szerkezete a művelhető területek szerint:

Összesen	MB 6.626	75.519 ha
Földterület nélkül	304	
1 ha	1.792	866
1 - 2	1.078	1.569
2 - 5	1.356	3.278
5 - 10	828	4.428
10 - 20	416	5.966

A mezőgazdasági birtokok szerkezete a számosállatok száma szerint:

4 SZÁ	5.296 MB
5 - 9	641
10 - 14	253
15 - 19	125
20 - 49	223
50 - 99	57
100 - 499	28
500 felett	3

A mezőgazdasági termelés: A Köztársasági Statisztikai Hivatal adatai és a 2012-es mezőgazdasági összeírás szerint Szabadka községben összesen 75.519 ha mezőgazdasági terület van, ebből 69.509 ha szántóföld és kert, 2.668 ha, gyümölcsös, 413 ha szőlő, valamint 2.659 ha legelő és rét. A bejegyzett mezőgazdasági birtokok száma 6.626, ebből 6.500 családi birtok, 126 pedig jogi személy vagy vállalkozó. Az állatállományt az önkormányzat területén 19.896 szarvasmarha, 77.606 sertés, 12.989 juh és 293.949 darab baromfi képezi. A 2012. évi mezőgazdasági összeírás adatai szerint Szőlőültetvényt mindössze 413 hektáron neveltek, amiből 59 ha földrajzilag honos borszőlő, 338 ha egyéb borszőlő és 16 ha csemegeszőlő. A tőkék száma 2.912 ezer, tőkénkénti 0,6 kg hozammal, a teljes hozam pedig 1.711 tonna. Az almafák száma 2012-ben 1.516.969 volt 10,7 kg-os hozammal és 16.160 t terméssel. Ezt követi a szilva 251.884 fával, 23,3 kg átlaghozammal és összesen 5.868 t terméssel. Barackfa 188.485 van, 8,4 kg átlaghozammal és éves 1.584 t terméssel. Szabadka város saját adatai szerint a vetés összetételét illetően az önkormányzat területén legnagyobb a kukorica aránya: több mint 30.000 hektáron, búzát kb. 20.000 hektáron termesztene, napraforgót kb. 8.000 hektáron, repcét 3.000 hektáron, szóját kb. 2.000 hektáron, árpát 3.000 hektáron, cukorrépát 1.500 hektáron, lucernát kb. 2.000 hektáron stb.

Mezőgazdasági szövetkezetek és gazdálkodói szervezetek, társulások: Szabadkán 22 bejegyzett mezőgazdasági szövetkezet rendelkezik aktív státusszal, két egyesület az állattenyésztés területéről (fejőstehenek tenyésztése és sertésenyésztés), a többi a terménytermesztés, gyümölcsészet és szőlészet ágazataiban tevékenykedik (búza-, hüvelyesek-, olajos növények-, gyümölcs- és borszőlő termesztése). További 8 mezőgazdasági termelői egyesület, valamint méh- és sertésenyésztők szervezete működik.

Tudás- és információ-átadás: A Mezőgazdasági Szakszolgálat jelentős szerepet tölt be a gazdálkodók továbbképzésében és tájékoztatásában, rendszeres (műhelymunkák, oktatások) és nemformális képzéseiken szakmai tanácsokat, információt és segítséget kapnak műszaki-, termelési-, kereskedelmi-, piaci- szervezési- és egyéb kérdésekben. A szakmai műhelymunkákon a tanácsadók gyakran más mezőgazdasági oktatási intézményekkel, szövetkezetekkel, társulásokkal, nem kormányzati szervezetekkel együttműködve segítik a gazdákat. . A tájékoztatás mellett, az oktatás célja a termelők visszajelzése, milyen eredményességgel tudták a gyakorlatban hasznosítani a kapott tudást, konkrét esetekben maguk igénylik a segítséget. A szabadkai Lazar Nešić Vegyészeti Szakközépiskola élelmiszeripari-, vegyészeti- és biotechnológiai irányzatain oktatott tanulók, tanulmányaik során a szakterület értőiként megtanulják feldolgozni a mezőgazdasági nyersanyagot. Szabadkán négy újság jelenik meg, és több rádió/televízió sugároz adást. A műsorsugárzás szerb- és kisebbségi nyelveken történik. A helyi médiák mellett tartományi és köztársasági közmédiák is követhetők, természetesen külföldi csatornák is foghatók.

A TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK ÉS A PÉNZFORRÁSOK TÁBLÁZATOS ÁTTEKINTÉSE

1. táblázat Közvetlen támogatások

Sorszám	Intézkedés elnevezése	Intézkedés kódja	Folyó évre tervezett költségvetés áthozott kötelezettségek nélkül (dinárban)	Ösztönzés összege mértékegységenként (abszolút összeg dinárban)	Ösztönzés összege (%) (pl. 30%, 50%, 80%)	Támogatás maximális összege (ha adott) (dinárban)	Áthozott kötelezettségek
	ÖSSZESEN						

2. táblázat Hiteltámogatás

Sorszám	Intézkedés elnevezése	Intézkedés kódja	Folyó évre tervezett költségvetés áthozott kötelezettségek nélkül (dinárban)	Ösztönzés összege mértékegységenként (abszolút összeg dinárban)	Ösztönzés összege (%) (pl. 30%, 50%, 80%)	Támogatás maximális összege (ha adott) (dinárban)	Áthozott kötelezettségek
1	Hiteltámogatás	100.2	2.000.000,00	0,00	90	0,00	0,00
	ÖSSZESEN		2.000.000,00				

3. táblázat Vidékfejlesztési intézkedések

Sorszám	Intézkedés elnevezése	Intézkedés kódja	Folyó évre tervezett költségvetés áthozott kötelezettségek nélkül (dinárban)	Ösztönzés összege (%) (pl. 30%, 50%, 80%)	Támogatás maximális összege (ha adott) (dinárban)	Áthozott kötelezettségek
1	A környezet védelmére és megőrzésére irányuló egyéb politikai intézkedések	201.6	2.500.000,00	100	0,00	0,00
	ÖSSZESEN		2.500.000,00			

4. táblázat Különleges támogatások

Sorszám	Intézkedés elnevezése	Intézkedés kódja	Folyó évre tervezett költségvetés áthozott kötelezettségek nélkül (dinárban)	Ösztönzés összege mértékegységenként (abszolút összeg dinárban)	Ösztönzés összege (%) (pl. 30%, 50%, 80%)	Támogatás maximális összege (ha adott) (dinárban)	Áthozott kötelezettségek
1	A mezőgazdasági és vidékfejlesztési promóciós tevékenységek ösztönzése	402	2.500.000,00	0,00	100	200.000,00	0,00
	ÖSSZESEN		2.500.000,00				

5. táblázat A közvetlen támogatások, hiteltámogatások, mezőgazdaság-fejlesztési támogatások és a külön támogatások keretén kívül eső támogatások

A tartományi/önkormányzati támogatási programok platformjából nyomtatva: 2021.03.01.

Sorszám	Intézkedés elnevezése	Intézkedés kódja	Folyó évre tervezett költségvetés áthozott kötelezettségek nélkül (dinárban)	Ösztönzés összege mértékegységenként (abszolút összeg dinárban)	Ösztönzés összege (%) (pl. 30%, 50%, 80%)	Támogatás maximális összege (ha adott) (dinárban)	Áthozott kötelezettségek
	ÖSSZESEN						

6. táblázat A tervezett pénzforrások táblázatos áttekintése

költségvetés	Érték dinárban
A tartományi és önkormányzati költségvetésből a Program megvalósítására tervezett támogatások az agrárpolitika és a vidékfejlesztési politika végrehajtására (átütemezett kötelezettségek nélkül)	7.000.000,00
A közvetlen támogatásokra tervezett eszközök	0,00
A hiteltámogatásokra tervezett eszközök	2.000.000,00
A vidékfejlesztési támogatásokra tervezett eszközök	2.500.000,00
A különtámogatásokra tervezett eszközök	2.500.000,00
A közvetlen támogatások, hiteltámogatások, mezőgazdaság-fejlesztési támogatások és a különtámogatások keretén kívül eső támogatásokra tervezett eszközök	0,00
Áthozott kötelezettségek	0,00

A célcsoport és a kedvezményezettek számára várható változások jelentősége: Szabadka Város Önkormányzata felismeri a mezőgazdasági háztartások igényeit, amelyek a helyi gazdaság legfőbb forrásai, és a nehézségeket, melyekkel nap mint nap találkozunk országunk összetett gazdasági helyzetében. Az önkormányzat 2021-ben a térség agrár- és vidékfejlesztési politikájának végrehajtására irányuló programjavaslatával folytatja a helyi fenntartható fejlődés 2013-2022. időszakra vonatkozó stratégiáját a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén. Az ágazat prioritása a fenntartható gazdasági növekedés, amelynek célja a mezőgazdasági szektor versenyképességének erősítése a hazai és külföldi piacokon a vidéki gazdaság fejlesztésére irányuló intézkedések végrehajtásával, a mezőgazdasági termelésre összpontosítva, valamint az agrárszektorban a társulás és a hálózatépítés támogatásával. A program célcsoportjai Szabadka Város területén bejegyzett aktív mezőgazdasági háztartások, a mezőgazdasági nyilvántartásába való bejegyzésről és újrajegyzésről szóló rendelet alapján, valamint a vidékfejlesztési intézkedés szegmensében a célcsoportot a Szabadka területén bejegyzett mezőgazdasági szövetkezetek alkotják. A program megvalósítása vagy a meghatározott intézkedések hozzájárulnak majd: • a háztartások termelékenységének növekedéséhez, • a termelési költségek csökkentéséhez, • a földterület védelméhez, • a kapacitás növeléséhez és a vidék bemutatásához, • a mezőgazdasági termelők közötti kapcsolatteremtéshez

A kedvezményezettek tájékoztatása az agrárpolitika és vidékfejlesztési politika végrehajtásának támogatására szolgáló program által nyújtott lehetőségekről: A program által meghatározott intézkedések potenciális kedvezményezettjeinek tájékoztatása az összes rendelkezésre álló helyi média (televízió, rádió, újság) segítségével történik, mivel a program a mezőgazdasági termelők és mezőgazdasági szövetkezetek felé irányul Szabadka város területén.

Monitorozás és értékelés: Szabadka Város Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Titkársága, valamint az Értékelő és Rangsoroló Bizottság felelős a program felügyeletéért és értékeléséért a mezőgazdaság területén működő állampolgári egyesületek finanszírozására irányuló pályázati felhívás után. A megvalósított eredmények a Program keretében fogantatosított minden egyes intézkedés megvalósulási aránya révén követendő.

II. A TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK LEÍRÁSA

2.1. **Az intézkedés neve és kódja:**100.2 Hiteltámogatás

2.1.1. **Indokolás:** A mezőgazdaság és vidékfejlesztés ösztönzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye 10/13., 142/14, 103/15) intézkedéseket hozhatnak a közvetlen hitelek formájában nyújtott támogatásokról, amint az a törvény 13. szakaszában szerepel. A hiteltámogatás a kereskedelmi bankok által nyújtott mezőgazdasági kölcsönök kamatainak támogatásával valósul meg. Szabadka mezőgazdasági termelői gyakran a termeléshez szükséges hiányzó beruházásokat a kereskedelmi bankoktól igénylik, főként a reprodukciós anyagok beszerzésére, új ültetvények telepítésére, mezőgazdasági gépek vásárlására stb. Ezekből a forrásokból a gazdaságok beszerzik a termelés fejlesztéséhez szükséges forrásokat, mint a nyereség növelésének előfeltételét. Ez az intézkedés összhangban van a nemzeti és helyi agrárpolitikával, azaz a 2014-2024-es Mezőgazdasági és vidékfejlesztési stratégiával, Célkitűzésekkel és az intézkedésekkel - 3.3., Pénzügyi fenntarthatósággal / rendelkezésre álló pénzeszközökkel; 3.3.3. A mezőgazdaságot és a vidékfejlesztést pénzügyi támogató alapok létrehozásával, vissza nem térítendő kölcsönök folyósítása révén kell segíteni.

2.1.2. **Az intézkedés céljai:** Az intézkedés célja a mezőgazdasági termelés növekedésének előfeltétele, a mezőgazdasági termelők/gazdaságok versenyképességének javítása, és a mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilitása. A sajátos célkitűzések a következőkre vonatkoznak: a mezőgazdasági termelők versenyképességének növelése a piacon, a gazdaságok jövedelmének emelése a termelés minőségének javításával és korszerűsítésével, a műszaki kapacitások erősítése és a szükséges termelői előírások betartása, a művelhető területek (ültetvények és egyéb növényi kultúrák), valamint az üvegházak, fólia sátrak és az öntözött területek gyarapítása.

2.1.3. **A vidékfejlesztési és mezőgazdasági programokkal kapcsolatos intézkedések közötti kapcsolat:** Ez az intézkedés összhangban van a 2018-2020 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti mezőgazdasági programmal, mivel az új nemzeti programot még nem hozták meg.

2.1.4. **Végső felhasználók:** A végső felhasználók: - magánszemélyek bejegyzett gazdasággal (beleértve a vállalkozókat is) és - jogi személyek, akik a Mezőgazdaságról és vidékfejlesztésről szóló törvénynek megfelelően szerepelnek a gazdaságok nyilvántartásában.

2.1.5. **Gazdasági fenntarthatóság:** Az intézkedés megvalósítása érdekében a felhasználónak nem kötelessége üzleti tervet vagy gazdasági projektet benyújtania a beruházások fenntarthatóságáról.

2.1.6. **A kedvezményezettekre vonatkozó általános kritériumok:**• szerepel a Mezőgazdasági birtokok jegyzékében a mezőgazdasági birtokok jegyzéke vezetésének módjáról és feltételeiről szóló szabályzatnak megfelelően, • arra a beruházásra, amelyre a támogatást kéri nem használhat fel más támogatásokat (ösztönzéseket, adományokat), illetve az a beruházás nem képezheti más támogatásra irányuló eljárás tárgyát, kivéve a regisztrált mezőgazdasági birtokok számára nyújtott külön szabályozással összhangban lévő hiteltámogatást; • az önkormányzat irányában nincsenek nyilvántartott esedékes tartozásai korábbi támogatásokból eredően; • abban az esetben, ha a felhasználó nem birtokolja azokat a kataszteri parcellákat és objektumokat, amelyek a kérelem benyújtásának tárgyát képezik, szükséges, hogy bérleti jogviszonya, használati joga, azaz bérleti szerződése legyen magánszeméllyel vagy az illetékes minisztériummal, amelynek hatásköre mezőgazdasági tevékenységre szól a bérlet időtartama alatt, illetve legkevesebb öt éves bérlemény, attól a folyó évtől, amikor a támogatást igénybe veszik; • kifizette-e az esedékes közterheket; • a kapott támogatást rendeltetésszerűen használja fel, és nem válik meg vagy bocsátja más személy rendelkezésére a kérelem tárgyát képező befektetést az adott eszköz, gép vagy építmény vásárlásának vagy létrehozásának pillanatától számított öt évig; • ha a felhasználó jogi személy vagy vállalkozó, aktív státusszal kell rendelkeznie, és be kell jegyeztetnie magát a cégjegyzékbe, • a beruházást Szabadka Város területén valósítja meg.

2.1.7. **Sajátságos kritériumok:** A felhasználó legfeljebb egy kamattámogatási kérelmet nyújthat be.

2.1.8. Az intézkedésen belüli beruházások jegyzéke:

A beruházás kódja	Beruházás neve
100.2.1	Mezőgazdasági hitelek kamattámogatása

2.1.9. Elbírálási feltételek:

Sorszám	A kiválasztás kritériumának típusa	Igen/nem	Pontok
1	A kamattámogatások finanszírozása csak a forrás kihasználtságáig folyósítható a hiánytalan pályázati kérelmek számára, amelyek tartalmazzák az összes szükséges dokumentumot		

2.1.10. **A támogatás mértéke:** Legfeljebb 1 éves rövid lejáratú hitelek nyújthatók a mezőgazdasági termelőknek 500 000,00 dinár maximális összegig.

2.1.11. Mutatók/indikátorok:

Sorszám	A mutató neve
1	A benyújtott kérelmek száma
2	A jóváhagyott kérelmek száma
3	A kamat társfinanszírozására meghatározott városi erőforrások felhasználásának százalékos aránya

2.1.12. **Közigazgatási eljárás:** Szabadka városa a kiválasztott kereskedelmi bankokkal együttműködve és a megállapodások/szerződések alapján pályázatot vagy nyilvános felhívást tesz közzé hitelkérelmek benyújtására. A regisztrált parasztgazdaságok Szabadka Város Közigazgatási Hivatalának Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Titkárságánál kérelmezik a jóváhagyást, amely igazolja, hogy eleget tesznek a forgóeszközök vagy újratermelési anyag (vetőmag, szaporítóanyag, trágya, üzemanyag, növényvédelmi szerek, állattakarmány és egyéb) vásárlására szolgáló rövid lejáratú, 12 hónapos, Szabadka város kamattámogatásával nyújtott hitelek igényléséhez szükséges feltételeknek. A kölcsön jóváhagyására irányuló kérelmet azoknak a bankoknak nyújtják be, amelyekkel Szabadka városa együttműködési szerződést kötött, azaz amelyet a következő időszakban a törvény által szabályozott eljárásnak megfelelően választanak ki.

2.2. **Az intézkedés neve és kódja:** 201.6 A környezet védelmére és megőrzésére irányuló egyéb politikai intézkedések

2.2.1. **Indokolás:** A földterület termékenységének ellenőrzése, mint a jó mezőgazdasági gyakorlat mértéke azt jelenti, hogy a talaj telepítésére / ültetésére szolgáló potenciális lehetőségeket kémiai talajelemzés alapján nyerjük. A talaj termékenységének ellenőrzése a következő alapvető paramétereket vizsgálja: a talaj pH-ja a vízben és a KCl-ban, a CaCO₃-tartalom, a humusztartalom, a teljes nitrogéntartalom és a könnyen hozzáférhető foszfor- és káliumtartalom. Ezeknek a földterületeknek a megismerése az egyik alapvető előfeltétele a megfelelő földgazdálkodásnak, a föld fizikai és kémiai tulajdonságainak javítása és az agrártechnológia megfelelő megválasztása érdekében a gazdaságilag életképes termelés elérése érdekében, miközben egyidejűleg védi a földet, mint természeti erőforrást.

2.2.2. 2.2.2. Az intézkedés céljai: - a gazdasági birtokok termelékenységének növelése – a termelési költségek csökkentése – a talaj védelme.

2.2.3. **A vidékfejlesztési és mezőgazdasági programokkal kapcsolatos intézkedések közötti kapcsolat:** Ez az intézkedés összhangban van a 2018-2020 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti mezőgazdasági programmal, mivel az új nemzeti programot még nem hozták meg.

2.2.4. **Végso felhasználók:** Természetes személyek – a mezőgazdasági birtokok tulajdonosai, akik szerepelnek a mezőgazdasági birtokok jegyzékében, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési törvénynek megfelelően.

2.2.5. **Gazdasági fenntarthatóság:** Az intézkedés megvalósítása érdekében a felhasználónak nem kötelessége üzleti tervet vagy gazdasági projektet benyújtania a beruházások fenntarthatóságáról.

2.2.6. **A kedvezményezettekre vonatkozó általános kritériumok:** A szolgáltatás magában foglalja a bejegyzett mezőgazdasági birtokok (természetes személyek) tulajdonában lévő vagy bérelt földterületek termékenységének ellenőrzését Szabadka területén.

2.2.7. **Sajátságos kritériumok:** Erre az intézkedésre nincsenek sajátos kritériumok.

2.2.8. Az intézkedésen belüli beruházások jegyzéke:

A beruházás kódja	Beruházás neve
201.6.2	Jó mezőgazdasági gyakorlat

2.2.9. Elbírálási feltételek:

Sorszám	A kiválasztás kritériumának típusa	Igen/nem	Pontok
1	A kérelmeket a benyújtás időpontja és sorrendje, valamint az intézkedés tervezett pénzeszközei szerint bírálják el.		

2.2.10. **A támogatás mértéke:** Az összköltségek 100%-a

2.2.11. Mutatók/indikátorok:

Sorszám	A mutató neve
1	A jóváhagyott kérelmek száma
2	A talaj termékenységének ellenőrzésére vett talajminták száma
3	A parcellák száma, melyeken elvégezték a termékenységi vizsgálatot
4	A terület hektárban, melyen elvégezték a termékenységi vizsgálatot
5	Az elemzés időszakára kiadott talajjavítási ajánlások száma

2.2.12. **Közigazgatási eljárás:** Szabadka városa által létrehozott Bizottság a talaj termékenységi ellenőrző szolgáltató kiválasztását a közbeszerzési törvény rendelkezéseivel összhangban végzi. A szolgáltatónak rendelkeznie kell laboratórium akkreditációs tanúsítvánnyal, amely igazolja, hogy a szervezet megfelel a CRPS ISO / IEC 17025 szabvány követelményeinek: 2006-tól a Szerbia Akkreditáló Testülete (ATS) által kibocsátott vizsgálati módszerek akkreditációjának terjedelmével, és munkaszerződéssel vagy a munkatörvénynek megfelelő egyéb szerződéssel alkalmaznia kell egy olyan személyt, aki eleget tesz a mezőgazdasági területen folytatott tanácsadói és szakértői tevékenységek végzéséről szóló törvény (az SZK Hivatalos Közlönye 30/10) 8. szakaszában foglalt követelményeknek. A Szabadka városa területén minden bejegyzett gazdaság (természetes személy) kérheti a földterület termékenységének ellenőrzését. A pénzeszközöket azoknak a pályázóknak hagyják jóvá, akik eleget tesznek a feltételeknek, a benyújtott hiánytalan kérelmek sorrendjében, a rendelkezésre álló pénzeszközök mértékéig.

2.3. **Az intézkedés neve és kódja:** 402 A mezőgazdasági és vidékfejlesztési promóciós tevékenységek ösztönzése

2.3.1. **Indokolás:** A hagyományos vidéki rendezvények hozzájárulnak a helyi közösségek megerősödéséhez, a vidéki szokások és hagyományok fenntartásához, valamint a mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó kulturális örökség megőrzéséhez. A mezőgazdasággal kapcsolatos vidéki rendezvények, amelyek a mezőgazdasági termékek feldolgozásához, az élelmezéshez és a vidékfejlesztéshez fűződnek, társfinanszírozásra kerülnek a mezőgazdasági termékek népszerűsítése, a hazai termékek piacának bővítése, valamint a mezőgazdasági termelők (termelők, feldolgozók, eladók, ügyfelek) könnyebb kapcsolatrendszerének építése céljából.

2.3.2. **Az intézkedés céljai:** A kapacitások erősítése és a vidéki környezet népszerűsítése, -mezőgazdasági termelők (termelők, feldolgozók) kapcsolatrendszerének építése.

2.3.3. **A vidékfejlesztési és mezőgazdasági programokkal kapcsolatos intézkedések közötti kapcsolat:** Ez az intézkedés összhangban van a 2018-2020 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti mezőgazdasági programmal, mivel az új nemzeti programot még nem hozták meg.

2.3.4. **Végső felhasználók:** A pályázaton való részvétel jogát a szabadkai székhellyel vagy fiókkal rendelkező, Szabadka város területén bejegyzett mezőgazdaságban tevékenykedő egyesületeket illeti meg.

2.3.5. **Gazdasági fenntarthatóság:** Az intézkedés megvalósítása érdekében a felhasználónak nem kötelessége üzleti tervet vagy gazdasági projektet benyújtania a beruházások fenntarthatóságáról.

2.3.6. **A kedvezményezettekre vonatkozó általános kritériumok:** Egyesület alatt értendő az önkéntes és nonprofit szervezet, amely több természetes vagy jogi személy önkéntes társulásán alapul, alapításának célja a mezőgazdaság terén egy meghatározott közös, vagy általános cél megvalósítása, vagy fejlesztése, amelyeket nem tiltott az alkotmány vagy a törvény és szabadkai székhellyel vagy fiókkal rendelkező, Szabadka Város területén bejegyzett mezőgazdaságban tevékenykedő egyesület

2.3.7. **Sajátságos kritériumok:** Erre az intézkedésre nincsenek sajátosságos kritériumok.

2.3.8. Az intézkedésen belüli beruházások jegyzéke:

A beruházás kódja	Beruházás neve
402.1	Tájékoztató tevékenységek: vásárok, kiállítások, rendezvények, tanulmányutak

2.3.9. Elbírálási feltételek:

Sorszám	A kiválasztás kritériumának típusa	Igen/nem	Pontok
1	egyéb, a város területén folytatott mezőgazdasági termelés stratégiai fejlesztésével felőlelt aktivitások, melyeket a kedvezményezettek programjaikban meghatároztak.		
2	az eszközök felhasználásának törvényessége és hatékonysága, a korábbi programok fenntarthatósága (ha korábban már kaptak támogatást a költségvetésből, teljesítették-e a szerződéses kötelezettségeket)		
3	az organikus termelés terén újítást jelentő programok/projektek		
4	a város területén előállított mezőgazdasági termékek földrajzi eredetvédelmével és kiállításokon való bemutatásával kapcsolatos programok/projektek,		
5	az egyesület működésének fejlesztését szolgáló programok (eszközbeszerzés, propagandaanyag nyomtatása, rendezvények és szemináriumok szervezése)		
6	a program más forrásokból történő társfinanszírozása: saját bevételekből, a Szerb Köztársaság vagy a tartomány költségvetéséből, uniós pénzalapokból, ajándékokból, adományokból, hagyatékokból, hitelből, stb.		

2.3.10. **A támogatás mértéke:** Minden egyesület egy-egy projektjavaslattal pályázhat, s a jóváhagyott eszközök összege pályázónként legfeljebb 200.000,00 dinár lehet.

2.3.11. Mutatók/indikátorok:

Sorszám	A mutató neve
1	A megtartott helyi - hagyományos rendezvények száma
2	A megtartott kiállítások és vásárok száma

2.3.12. **Közigazgatási eljárás:** A civil szervezetek programjainak támogatását szolgáló pályázatot a polgármester hirdeti meg, a pályázati eljárást pedig

az agrár civil szervezetek programjainak finanszírozására benyújtott pályázatokat elbíráló és rangsoroló bizottság (a továbbiakban: Bizottság) bonyolítja le. A Bizottság elnökből és négy tagból áll, akik jártasak a kedvezményezettek működési területén. A Bizottság elnökét és tagjait a polgármester nevezi ki. A Bizottság munkájáról jegyzőkönyvet kell vezetni. A Bizottság tagjai nyilatkozatot írnak alá arról, hogy a Bizottság munkájához és döntéséhez (összeférhetetlenségi nyilatkozat). Érdekösszeférhetetlenségről van szó, ha a Bizottság tagja vagy családtagjaik (házastárs vagy élettárs, gyermek vagy szülő), vagy olyan személy, aki alkalmazottja vagy tagja a pályázó egyesületnek vagy más egyesületnek, amely bármilyen módon kapcsolódik az adott egyesülethez, vagy ezekhez az egyesületekhez kapcsolódóan anyagi vagy más érdeke fűződik, ami ellentétes a közérdekkel, családi vagy gazdasági kapcsolatok esetén, vagy más közös érdek fennállása esetén. A pályázatnak kötelezően tartalmaznia kell a következő adatokat: - ki vehet részt a pályázaton- a pályázati eszközök rendeltetését és összegét, a pályázati dokumentáció áttekintését, amelyet kötelező mellékelni a kitöltött jelentkezési lappal együtt, a program időtartamát, a program értékelésének közelebbi mércéit és kritériumait, a különleges feltételeket és korlátozásokat, a pályázati eljárást és a jelentkezési határidőt. A pályázati jelentkezést a Bizottsághoz külön nyomtatványon kell benyújtani, amely a pályázati anyag részét képezi. A pályázatok benyújtásának határideje nem lehet rövidebb a pályázat kiírásától számított 15 napnál. A hiányos és késve érkezett pályázatokat a bizottság figyelmen kívül hagyja. Az adatlap tartalmazza a következő adatokat: a pályázó adatait (elnevezés, cím, elektronikus posta, adószám, törzsszám, a bank neve és bankszámlaszám), adatokat a felhatalmazott személyről, nevét, lakcímét, kapcsolattartó adatokat, a felhatalmazott személy beosztását), a program adatait (a program leírását, a megvalósítás helyét és idejét, a program értékét, a Várostól kért összeget). A pályázatot közzé kell tenni a tájékoztatási eszközökben és az e-Uprava portálon. A Bizottság véglegesíti a beérkezett programok értékelési és rangsorolási listáját, 30 napnál nem hosszabb határidőn belül. A lista megjelenik a Város hivatalos honlapján, valamint az e-Uprava portálon. A pályázóknak jogukban áll megtekinteni a beadott jelentkezéseket a dokumentációval együtt a lista megjelenésétől számított 3 napon belül. A pályázók panaszt tehetnek a közzétételtől számított 8 napon belül. A panaszra vonatkozó döntést, amelynek tartalmaznia kell az indoklást, a Bizottság a panasz átvételétől számított 15 napon belül hozza meg. A program kiválasztásáról, valamint az eszközök odaítélésére vonatkozó döntést, a polgármester hozza meg, a Bizottság eszközelosztási javaslata alapján, a panasztétel határidejének lejártá után 30 napon belül. A döntés megjelenik a város hivatalos honlapján és az e-Uprava portálon. A döntés alapján a polgármester a kedvezményezettekkel szerződést köt a kölcsönös jogokról és kötelezettségekről. A megítélt eszközök folyósítása a szerződés megkötése után történik.

III. AZONOSÍTÓ LAP

Táblázat: Általános adatok és mutatók:

A mutató neve	A mutató értéke, leírása	Az adatok forrása és éve
ÁLTALÁNOS ADATOK		
Közigazgatási és földrajzi elhelyezkedés		
Tartomány	Vajdaság	KSH*
Régió	Vajdasági régió	KSH*
Térség	Észak-bácskai körzet	KSH*
Város vagy község	város	KSH*
Terület	1007,36	KSH*
Települések száma	19	KSH*
Kataszteri községek száma	11	KSH*
Azon területek száma, ahol a földművelés nehezebb körülmények között folyik	-	
Demográfiai mutatók		
Lakosok száma	136.475	KSH*
Háztartások száma	54.070	KSH*
Népsűrűség (lakosok száma/terület, km ²)	136	
A lakosság létszámváltozása 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	- 7,04	KSH*
- vidéken AT/Ö	-	KSH*
15 évnél fiatalabb lakosság (%)	14,2	KSH*
65 évnél idősebb lakosság (%)	19,4	KSH*
Átlag életkor	42,94	KSH*
Öregedési index	137,7	KSH*
Iskolázatlan vagy iskolából kimaradt (%)	14.694	KSH*
Általános iskolai végzettségű (%)	28.294	KSH*
Középiskolai végzettségű (%)	60.727	KSH*
Egyetemi és főiskolai végzettségű (%)	17.241	KSH*
Földművesek részaránya a teljes lakosságban (%)	18,50	Becslés
Természeti adottságok		
Domborzat (síkvidéki, lankás, dombos, hegyes)	Síkvidéki	Belső
Uralkodó talajtani típusok és minőségi osztályok	I, II,III osztályú csernozjom, réti és homoktalaj	Belső
Éghajlat (mérsékelt szárazföldi, hegyvidék...)	Mérsékelt szárazföldi	Belső
Átlagos csapadékmennyiség (mm)	600 - 650	Belső
Éves átlaghőmérséklet (oC)	12,1	Belső
Vízrajz (felszíni és talajvizek)	-	Belső
Erdővel borított terület (ha)	3.728,11	KSH*
Erdővel borított területek aránya AT/Ö (%)	4,43	KSH*
Az előző évben erdősített területek (ha)	10	KSH*
Átlagos famennyiség (m3)	Lombhullató 2.888, örökzöld 94	KSH*

A MEZŐGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉNEK MUTATÓI		
Az erőforrások egyenlege		
Mezőgazdasági birtokok száma	12.000	KSH***
Bejegyzett mezőgazdasági birtokok száma (BMB):	6.548	Kincstári Igazgató ság
- családi gazdaságok (%)	6.422	
- jogi személyek és vállalkozók (%)	126	
Művelt mezőgazdasági földek - MMF (ha)	74.720	KSH***
Művelt földek aránya az önkormányzat teljes területéhez képest (%)	78,63	
Szántók és kertek, gyümölcsösök, szőlőskertek, rétek és legelők, egyéb(18) (ha, %)	Szántók és kertek összesen 69.510 ha, gyümölcsösök 2.374, szőlőskertek 182, rétek és legelők 2.523	KSH***
Búza, ipari növények, zöldségek, takarmánynövények, egyéb (19) (ha, %)	Búza 98.909; ipari növények 146.135; zöldség 358	KSH***
A birtokok átlagmérete gazdaságonként (ha)	4	KSH***
Tagosított mezőgazdasági területek (ha)	8.590	Belső
A termőföldek valamilyen társulási formával való lefedettsége (ha)	-	Belső
Az öntözést alkalmazó gazdaságok száma	817	KSH***
Lecsapolt termőterületek (ha)	88.890	Belső
Öntözött termőterületek (ha)	2.219	KSH***
Az állami tulajdonú mezőgazdasági földterületek a tartomány(20) területén (ha)	15.496,9678	Belső
A bérbeadott állami tulajdonú mezőgazdasági földek területe (ha):	14.843,7237 ha	Belső
- természetes személyek (%)	5	Belső
- jogi személyek (%)	95	Belső
Szarvasmarha, sertés, juh és kecske, baromfi, méhkaptárak (száma)	Szarvasmarha: 18.083; sertés: 87.728; juhok: 9.346; baromfi: 213.543; méhkaptárak: 5.235	KSH***
Traktorok, kombájnok, függesztett eszközök (száma)	Traktorok: 4.945; kombájnok: 615; függesztett eszközök: 20.683	KSH***
Mezőgazdasági építmények (száma)	Állattartás: 11.429; terménytárolásra: 5.080; gépek tárolására: 1.861	KSH***
hűtőházak, szárítók, üvegházak és fóliasátrak (száma)	Hűtőházak: 136; szárítók: 16, üvegházak: 50; fóliasátrak: 909	KSH***
Műtrágya, istállótrágya és növényvédőszer használata (ha, gazdaságok száma)	Műtrágya: 4.070 gazdaság, istállótrágya: 3.615 gazdaság, növényvédő szerek: 5.010 gazdaság	KSH***
A gazdaság tagjai és az állandó alkalmazottak száma:	13.798	KSH***
(a családi gazdaságban: cég/vállalkozó birtokán) (ha)	632	KSH***
Évente a munkaegységek száma	7.528	KSH***
Földműves szövetkezetek és földműves társulások (száma)	22 földműves szövetkezet; 8 földműves társulás; 2 sertésenyésztő egyesület és 2 méhésztársulat	Belső
A mezőgazdasági termelés (mennyiség):		

- növénytermesztés (t)	Kukorica 285.700; búza 117.420; cukorrépa 63.168; napraforgó 19.832; árpa 26.535; repce 11.020; alma 10.110; szilva 115; szőlő 82	KSH***
- állattenyésztés (t, l, db)	Tej 22.278.000 l; sertés 3.740 t; szarvasmarha 740 t	Belső
VIDÉKFEJLESZTÉSI MUTATÓK		
Vidéki infrastruktúra		
<i>Közlekedési infrastruktúra</i>		
Utak hossza (km-ben)	Összesen 314.819; elsőrendű országos utak 48.503; másodrendű országos utak 83.641 és községi utak 182.675	KSH*
Postahivatalok és telefonelőfizetők (száma)	Postahivatalok 31, előfizetők 48.448	KSH*
<i>Vízgazdálkodási infrastruktúra</i>		
A vízvezeték-hálózatra csatlakoztatott háztartások (száma)	49.900	KSH*
A szennyvízcsatorna-hálózatra csatlakoztatott háztartások (száma)	31.850	KSH*
Kieresztett szennyvizek mennyisége (ezer m3)	6.506.000	KSH*
tisztított szennyvizek mennyisége (ezer m3)	4.890.000	KSH*
<i>Energetikai infrastruktúra</i>		
Villanyáram-termelés és ellátás (szám)	-	Belső
<i>Szociális infrastruktúra</i>		
Oktatási célú építmények (száma)	Óvodák 63; általános iskolák 33; középiskolák 10; főiskolák és egyetemi karok 5	KSH*
Egy orvosra eső lakosok száma	411	KSH*
Szociális ellátásban részesülők száma	9.966	KSH*
A vidéki gazdaság diverzifikációja		
A mezőgazdaságban, erdészetben és vízgazdaságban dolgozók (száma)	13.798	KSH* KSH***
Más nyereséges tevékenységet (30) végzők (száma)	445	KSH***
Turisták és az éjszakázások átlagos (száma) az AT/Ö területén	Turisták 98.400, éjszakázások száma 167.714	KSH*
Tudás- és információ-átadás		
Mezőgazdasági tanácsadó szakszolgálat megléte (igen/nem)	IGEN	Belső
A tanácsadói rendszerbe bekapcsolódott gazdaságok (száma)	Kiválasztott gazdaságok 250 és a többi gazdaság 6.376	MTSZSZ

Dátum és helység

PH..

Tartományi/önkormányzati megbízott